

vih, ter še tudi druge spodbujevali k umnemu gospodarstvu, razdeljena je omenjena šola na tri oddelke ali letnike, kateri naj bi vsporedoma seznanjevali učence s posebnimi teoretičnimi znanstvi. Učni jezik je nemški, kakor je že lahko prvi mah razvideti iz programa omenjenega zavoda.

Lehko si toraj mislijo poštovani bralci sami, koliko da imajo prosti slovenski mladi deniči prestat, predno jim ta poduk kaj koristi.

V šoli in zunaj šole trpé veliko že zavoljo tega, ker so Slovenci. Ni jim možno predavanja razumeti in se ve, da tudi ne odgovarjati. A prav za to so prišli v šolo. Vsak torej lahko vidi, da se krivica, ki upije v nebo, godi našemu narodu ravno v tem obziru: na slovenski zemlji stoji in za slovenske kmečke sine je osnovana šola, toda podučuje taiste le v trdi nemščini.

Ali bi se tisti nauki, ki se predajejo v tujem jeziku, ne mogli slovenski razlagati, kakor se to godi v Slapu na Kranjskem? In če ni mogoče vseh nauk v slovenščini predavati, bi ne pristovale, da bi se vsaj eden predmet predaval v domači besedi? Mar misli visoka gospoda, da ni več potrebno znanje slovenskega jezika, če hoče človek kaj znati? Deželni in državni poslanci! sem obrnite svoje oči in videli boste, da kmetijska, oziroma vinorejska šola nima drugega namena, kakor da ponemčuje slovenske štajerce.

Tudi gledé verskih razmer ni ta šola nič na boljšem, kakor v narodnih. Ali bi to toliko stalo deželo, vprašamo slavni deželni odbor, ko bi ista skrbela, da bi vsaj vsak teden enkrat duhovnik v zavod prišel razlagat verskih resnic, da bi učenci na svršetku svojih študij še skoraj očenaša več ne znali. Tudi ni mogla dežela teh streškov prenesti, da bi v petnajstih letih obstanka vinorejske šole barem eno sveto razpelo kupila, ter ga déla v spalnico, kjer je včasih čez 40 učencev spalo, obesiti. Prikladno bi bilo to za učence gotovo. Junior.

Gospodarske stvari.

Kmet in sadjereja.

Če naše vasi in sela prepotujemo, zadene mo le še prepogosto na sadovnjake in posamezna sadna drevesa, ki so nam žive priče, da je le malo znanje, kako je treba s sadonosnim drevjem ravnati, še po deželi razširjeno. Marsikateri sadovnjak ima podoba kakenga listnega gozda, koš se drži koša, da solnce in zrak ne moreta prodirati in tako dobro prospevanje drevja pospeševati. Vse polno je nepotrebnih vej in mladik, ki zgoščujejo drevesni koš tako, da drevo ne more veliko sadnega lesa vzrejati. Sadno drevo potrebuje postrežbe in je je tudi

vredno, ker dobro postreženo drevo prinaša veliko in lepega sadu. Zato hočemo tukaj našim sadjerejem po kmetih nekoliko dobrih nasvetov podati, kateri so prvič lahko umeti in potem tudi lahko izvesti. Malo veselja in ljubezni do stvari je treba in vseh bode gotov in izplačljiv.

1. Prvo vprašanje, ki tukaj nastane, je to, da se kmet vpraša, odkod naj si mlado drevo naroči. V tem oziru je „Slov. Gosp.“ že opetovano priporočal, naj si vsak kmetovalec malo drevesnico sam pri hiši naredi in napravi. Dalje bi morala vsaka večja srenja si napraviti srenjsko drevesnico, iz katere bi se srenjčani s potrebnimi drevesci oskrbovali. Ker pa je taka vredba še težko kje najti, naj pa kmetovalec pri nakupovanju mladih dreves gleda, iz katere drevesnice si drevesce naročuje. Drevesca iz drevesnic s peščenimi tlemi navadno v ilovičasti in težki glinasti zemlji ne prospevajo dobro, med tem, ko drevesca v ilovičasti zemlji vzrejena tudi v bolj lahki zemlji dobro rastejo. Drevesca iz drevesnic, katerih zemlja je pusta, imajo navadno le malo tankih korenin in tedaj tudi le malo rastne moči. Drevesnic je povsodi najti. Pri nakupovanju se mora tedaj popravevati in tudi po zemlji ogledati, da se le primerno blago izbere in nakupi.

2. Drugo vprašanje je, kam naj se drevo posadi. V ravani je gledé vremena in podnebja vsako stališče jednako dobro, po brdih pa in hribovitem svetu kažejo rebra na sever in zahod obrnjena boljše za sadjerejo, nego ona proti poldnevu ali vzhodu nagnjena. Zemlja je tukaj po letu vlažnejša in čvrstjša, drevo pozneje cvete in je tedaj manj poznim pomladanskim mrazom podvržena. Tudi spreminjava med toploto in mrazom sploh ni tako ostra, kakor na bolj proti solncu nagnjenem svetu. Kar se pa posameznih sadnih sort tiče, velja sledeče:

3. Jablana hoče bolj rodovitno in zmerno vlažno zemljo, ki pa ne sme v globočini z vodo zalita biti.

4. Gruška je bolj trda in more nekoliko več prenašati. Gruška z debelim sadom potrebuje seveda več vlage in tudi boljše zemljo, sicer se sad izvrže in izpridi. Navadne sorte gruš so tudi z bolj suhoparno zemljo zadovoljne.

5. Sladke črešnje ljubijo skoz in skozi suho pa ne pusto, marveč krepko zemljo.

6. Slive prenašajo med vsemi sadonosnimi drevesi največ zemljine vlage.

(Dalje prih.)

Sejmovi. Dne 25. junija pri sv. Juriju pri Taborju, v Konjicah, v Podsredi, pri sv. Janžu na Dravskem polju, pri sv. Lenartu v slov. gor., v Reichenburgu, v Ribnici in v Črmožišah. Dne 26. junija pri sv. Križu na Murskem polju in v Cmureku. Dne 28. junija pri

sv. Lovrencu na Dravskem polju, v Rušah, pri Novi cerkvi pri Vojniku in na Tinskem. Dne 30. junija v Gomilici pri sv. Petru pri Radgoni, na spodnji Polskavi, v Rečah, v Reichenburgu in v Trnovicah pri Ptuj.

Dopisi.

Iz Ptuja. (Pokojna Božidar Raič in dr. Alojz Gregorič.) Bog skuša Slovence! Ta misel je bila prva, ki nas je navdajala, ko se je 6. t. m. prikazala črna zastava na „Narodnem domu“, oznanjajoča smrt nepozabljivega nam Božidara Raič-a; ona se nam je z vso silo ponovila, ko se je zastava že 18. t. m. spet na istem mestu pokazala, naznanjevaje nam, da nas je za vselej zapustil blagi dr. Alojz Gregorič. Ako rodbina zgubi uda, žaluje vse; žalost je tem večja, čem večja je zguba za rodbino. Mi Slovenci smo ena rodbina in Raič in dr. Gregorič bila sta imenitna in visoko čislana uda naše rodbine. Zatorej je žalost po njima občna in velika. Če nam vzame božja previdnost v tako kratki dobi oba, pa je to skušnja za nas! — Govoriti hočem o tema možema ob enem ne samo, ker sta bila v smrti združena, ampak ker sta hodila iste pote v življenji. Da si sta imela vsaki svoj poseben poklic, vendar njiju to ni motilo, da sta delovala skupno. O tem, kako sta spolnjevala dolžnosti svojega stanu, o tem mi ni govoreti. Namenjen sem, kratko povedati, kako sta delovala kot Slovenci. O Božidaru Raič-u in o dr. Gregoriču je v življenji veljal izrek: „Po njih dejanji jih bode spoznali“, v polni meri. Nobeden ni trkal na svoja slovenska prsa, povdarjaje svojo slovensko narodnost; prednosti nista dajala besedi, ampak vedno in povsodi dejanju, kakor se spodobi pravemu Slovincu. Raič kot ud okrajnega zastopa in okrajnega šolskega sveta, prihajal je z Dunaja k vsaki seji; po dne udeleževal se je šestdesetletni stari seji, po noči se je vozil, ni ga motilo vreme, ni ga ovirala starost in trud.

(Dalje prih.)

Iz Ptuja. (Pevski zbor.) Slovensko pevsko društvo, ki priredi letos 15. avgusta t. l. drugi veliki pevski zbor v Ptuj, si je za povzdigo slavnosti pridobilo celo vojaško godbo in zagotovilo od mnogih strani obilne udeležbe. Slavnostni odbor se je ravnokar sestavil in bo pričel svoje delovanje. Sekirice, ki so letos posebno dragocene, so se že razposlale in ako jih še kdo ni dobil ali jih še več potrebuje, naj se blagovoli takoj oglasiti pri vodstvu društva. Program se bode v kratkem sestavil in po dovršenem tisku razposlal. Gg. poverjeniki in posamični udje so prošeni, da se pridno vadijo, ker društvo potovalnega kapelnika še nima. Skrajni čas bode tudi za pobiranje let-

nine, ki se naj od gg. poverjenikov in posamičnih udov pošlje na vodstvo „Slov. pevskega društva“ v Ptuj. Ptujski pevci sploh od vseh strani pričakujejo pevske in materialne podpore, ker so tudi za naprej pripravljeni se pri narodnih slavnostih udeleževati in s svojimi bornimi močmi priskočiti. Dobro bi bilo, ko bi gg. poverjeniki naznanili, koliko pevcev pride, da zamore slavnostni odbor priprave popolnoma izpolniti. Novi udje se zmiraj sprejemajo. Vodstvo „Slov. pevskega društva“ v Ptuj.

Z Bleda. (Dva spomenika.) V št. 24. ste omenili preklica, ki bi se nekaterim listom spodobil, ki so prinesli vest o pokončanem spomeniku nemško kranjskega grofa in pesnika Auersperg-Grüna. Šel sem ga gledat in Vam poročam, kar sem videl. Na zapadni strani jezera, kjer ni nobene hiše blizu, je v pečino uzidana eden meter visoka in pol metra široka plošča, na kateri beremo, da je na onem mestu omenjeni grof živel in peval. Po tem sledi majhen odlomek iz njegove pesni o lepoti Bleškega jezera, ki nam pové, da si ne ve razložiti hrepenenja, katero ga prevzema v ožgled take krasote. Spodaj stoji podpis posestnika jezerske vile ali poletne hišice, plemenitega Rittmeyerja, ki je spominek omislil. Da bi bil kdo spominek razbijal ali ga oskrnil, o tem ni sledu na njem. — Na izhodni strani jezera, pod cerkvijo, kjer se največ naroda zbira, pa stoji lep, čveterooglat steber v spomin Franca Prešerna, najboljšega in v resnici duhovitega pesnika slovenskega, ki je blizu Bleda, v dve uri oddaljeni vesi Vrba l. 1800. rodil in od l. 1849. na pokopališču v prijaznem Kranju počiva od zemeljskega truda in trpljenja. Na stebru se beró na eni strani besede:

Dežela Kranjska nima lepš'ga kraja,

Ko je z okol'co ta podoba raja.

Na nasprotni strani pa beremo:

Vremena bodo Kranjcem se zjasnile,

Jim milše zvezde, kakor zdaj svetile.

Spomenik, katerega so ljubljanski rodoljubi omislili, je čedno z železom ograjen in res prava dika tukajšnjemu božjemu vrtu — prelepemu jezerskemu pobožju. Ob nedeljah in praznikih se vidi po jezeru vse polno, ne samo gospode, nego tudi domače slovenske mladine, ki prekrasne pesni prepevajo. Posebno umetni pevci so fanti iz Gorjan, ki Mašekov „Otok bleški“ in pa Vilharjevo pesem: „Po jezeru“ tako dovršeno lepo pojó, da jih je vsak tujec vesel, kjer koli se prikažejo.

Srepež.

Iz Ljubljane. (Velika skupščina) družbe sv. Cirila in Metoda bo na praznik teh dveh njenih patronov 5. julija t. l. Ob desetih dopoldne bo v cerkvi Srca Jezusovega v Ljubljani v kapelici, sv. Cirilu in Metodu posvečeni,